

BENET XVI – JOSEPH RATZINGER

1927 - 2022

Infància i joventut

Joseph Aloisius Ratzinger va néixer a Marktl am Inn, diòcesi de Passau (Alemanya), el 16 d'abril del 1927 (Dissabte Sant), i va ser batejat aquell mateix dia. El seu pare, comissari de la gendarmeria, provenia d'una antiga família de pagesos de la Baixa Baviera, de condicions econòmiques més aviat modestes. La seva mare era filla d'artesans de Rimsting, al llac Chiem, i abans de casar-se va treballar de cuinera a diversos hotels.

Va passar la seva infància i la seva adolescència a Traunstein, una petita localitat a prop de la frontera amb Àustria, a trenta quilòmetres de Salzburg. En aquest marc, que ell mateix definí "mozartiana", va rebre la seva formació cristiana, humana i cultural.

El període de la joventut no va ser fàcil. La fe i l'educació de la família el va preparar per afrontar la dura experiència d'aquells temps, en què el règim nazi mantenia un clima de forta hostilitat contra l'Església catòlica. El jove Joseph va veure com els nazis colpejaven el rector abans de la celebració de la santa missa. Precisament en aquesta complexa situació, va descobrir la bellesa i la veritat de la fe en Crist; per això va ser fonamental l'actitud de la seva família, que sempre va donar un testimoni clar de bondat i esperança, arrelada en la pertinença conscient a l'Església.

Reclutament i formació

En els últims mesos de la Segona Guerra Mundial, amb setze anys, va ser enrolat als serveis auxiliars antiaeris, als afores de Munic, ciutat que va ser bombardejada massivament. Va prestar servei entre l'abril de 1943 i el setembre de 1944. En aquest temps va assistir a l'institut de segon ensenyament Maximiliansgymnasium. A les preguntes d'un superior, va contestar que volia ser capellà.

Després de la instrucció bàsica, va estar destinat a Àustria i Hongria fins que va desertar, però fou empresonat per soldats aliats en un camp a prop d'Ulm el 1945. Posat en llibertat, com a alumne del seminari menor va fer el seu examen de Batxillerat a l'Institut Chiemgau, a Traunstein.

Del 1946 al 1951 va estudiar teologia catòlica i filosofia a l'Escola Superior de Filosofia i Teologia de Freising i a la Universitat de Munic.

Ordenació sacerdotal i carrera acadèmica

Va rebre l'ordenació sacerdotal el 29 de juny de 1951 juntament amb el seu germà Georg a la catedral de Fresing per l'arquebisbe de Munic i Fresing, cardenal Michael von Faulhaber. Va celebrar la seva primera Missa a la parròquia de Sant Oswald a Traunstein i el 30 de juliol de 1951, amb el seu germà, a Rimsting, lloc on havia nascut la seva mare. Un any després, va iniciar la seva activitat de professor a l'Escola Superior de Fresing.

L'any 1953 es va doctorar en teologia amb la tesi: "Poble i casa de Déu a la doctrina de l'Església de sant Agustí". Quatre anys més tard, sota la direcció del conegut professor de teologia fonamental Gottlieb Söhngen, va obtenir l'habilitació per a l'ensenyament amb una dissertació sobre: "La teologia de la història de sant Bonaventura".

Després d'exercir el càrrec de professor de teologia dogmàtica i fonamental a l'Escola superior de filosofia i teologia de Fresing, va continuar la seva activitat d'ensenyament a Bonn, del 1959 al 1963; a Münster, del 1963 al 1966; i a Tübinga, del 1966 al 1969. En aquest darrer any va passar a ser catedràtic de dogmàtica i història del dogma a la Universitat de Ratisbona, on va ocupar també el càrrec de vicepresident de la Universitat.

De 1962 a 1965 va donar una notable contribució al Concili Vaticà II com a "expert"; va acudir com a consultor teològic del cardenal Joseph Frings, arquebisbe de Colònia.

La seva intensa activitat científica el va portar a exercir importants càrrecs al servei de la Conferència Episcopal alemanya i a la Comissió teològica internacional. El 1972, juntament amb Hans Urs von Balthasar, Henri de Lubac i altres grans teòlegs, va iniciar la revista de teologia "Communio".

Arquebisbe i cardenal

El 25 de març de 1977 sant Pau VI el va nomenar arquebisbe de Munic i Freising. El 28 de maig següent va rebre la consagració episcopal. Va ser el primer sacerdot diocesà, després de 80 anys, que va assumir el govern pastoral de la gran arxidiòcesi bavaresa. Va escollir com a lema episcopal "Col·laborador de la veritat":

«D'una banda, em semblava que aquesta era la relació entre la meua tasca prèvia com a professor i la meua nova missió. Tot i que de diferents maneres, el que estava en joc i continuava estant-ho era seguir la veritat, estar al seu servei. I, de l'altra, vaig triar aquest lema perquè al món d'avui el tema de la veritat s'omet gairebé totalment, ja que sembla una cosa massa gran per a l'home i, malgrat això, tot s'ensorra si falta la veritat.»

Sant Pau VI el va crear cardenal, del títol presbiteral de Santa Maria de la Consolació a Tiburtino, al consistori del 27 de juny d'aquell mateix any. El 1978 va participar al Conclave, celebrat del 25 al 26 d'agost, que va elegir sant Joan Pau I, qui va nomenar-lo enviat especial seu al III Congrés Mariològic Internacional, celebrat a Guayaquil (Equador), del 16 al 24 de setembre. A l'octubre del mateix any va participar al Conclave que va escollir sant Joan Pau II.

Va actuar de relator a la V Assemblea general ordinària del Sínode dels bisbes, celebrada el 1980, sobre el tema: "Missió de la família cristiana al món contemporani", i president delegat de la VI Assemblea general ordinària, celebrada el 1983, sobre "La reconciliació i la penitència a la missió de l'Església".

Prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe

Sant Joan Pau II el va nomenar prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, i president de la Pontifícia Comissió bíblica i de la Comissió teològica internacional el 25 de novembre de 1981. El 15 de

febrer de 1982 va renunciar al govern pastoral de l'arxidiòcesi de Munic i Freising. El va elevar a l'ordre dels bisbes, assignant-li la seu suburbicària de Velletri-Segni, el 5 d'abril del 1993.

Va ser president de la comissió per a la preparació del Catecisme de l'Església Catòlica que, després de sis anys de treball (1986-1992), va presentar al Papa el nou Catecisme.

El Sant Pare, el 6 de novembre del 1998, va aprovar l'elecció del cardenal Ratzinger com a vicedegà del Col·legi cardenalici, realitzada pels cardenals de l'ordre dels bisbes. I el 30 de novembre de 2002, va aprovar la seva elecció com a degà; amb aquest càrrec li va ser assignada, a més, la seu suburbicària d'Òstia.

El 1999 va ser enviat especial del Papa a les celebracions amb ocasió del XII centenari de la creació de la diòcesi de Paderborn, Alemanya, que van tenir lloc el 3 de gener. Des del 13 de novembre del 2000 era Acadèmic honorari de l'Acadèmia Pontifícia de Ciències.

A la Cúria romana, va ser membre del Consell de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb els Estats; de les Congregacions per a les Esglésies orientals, per al culte diví i la disciplina dels sagraments, per als bisbes, per a l'evangelització dels pobles, per a l'educació catòlica, per al clergat i per a les causes dels sants; dels Consells pontificis per a la promoció de la unitat dels cristians i per a la cultura; del Tribunal suprem de la Signatura apostòlica; i de les Comissions pontifícies per a Amèrica Llatina, "Ecclesia Dei", per a la interpretació autèntica del Codi de dret canònic i per a la revisió del Codi de dret canònic oriental.

Entre les seves nombroses publicacions cal destacar: "Introducció al Cristianisme" (1968), recopilació de lliçons universitàries sobre la professió de fe apostòlica; i "Dogma i revelació" (1973), antologia d'assajos, predicacions i reflexions, dedicades a la pastoral.

Va obtenir un gran ressò el discurs que va pronunciar a l'Acadèmia catòlica bavaresa sobre el tema "Per què encara continuo a l'Església?" on, amb la seva habitual claredat, va afirmar: «Només a l'Església és possible ser cristià i no al costat de l'Església».

Els seus llibres han constituït un punt de referència per a moltes persones, especialment per als que han volgut aprofundir en l'estudi de la teologia: el llibre-entrevista "Informe sobre la fe" (1985), "La sal de la terra" (1996) i, amb ocasió del seu 70è aniversari, "A l'escola de la veritat", on diferents autors il·lustren diversos aspectes de la seva personalitat i la seva obra. L'any 2006 va ser publicada en castellà "Fe, verdad y tolerancia" sobre el pluralisme religiós i el diàleg.

Va rebre nombrosos doctorats honoris causa: pel College of St. Thomas in St. Paul (Minnesota, Estats Units), el 1984; per la Universitat catòlica d'Eichstätt, el 1985; per la Universitat catòlica de Lima, el 1986; per la Universitat catòlica de Lublin, el 1988; per la Universitat de Navarra (Pamplona), el 1998; per la Lliure Universitat Maria Santíssima Assumpta (LUMSA) Roma, el 1999; per la Facultat de teologia de la Universitat de Wroclaw (Polònia) el 2000.

Escollit Papa

Després de la mort del papa sant Joan Pau II, el cardenal Joseph Ratzinger va ser elegit el seu successor com a Bisbe de Roma el 19 d'abril del 2005. Fou al segon dia del Conclave, després de quatre rondes de votacions. Va coincidir amb la festa de sant Lleó IX, el papa alemany més important de l'Edat Mitjana, conegut per instituir el major nombre de reformes durant un pontificat. Ratzinger esperava retirar-se pacíficament, tot i que estava disposat per a «qualsevol funció que Déu li assignés».

Va triar el nom pontifici de Benet XVI per voler-se relacionar amb Benet XV, que durant la Primera Guerra Mundial es va presentar com un «valent i autèntic profeta de pau», manifestant el seu desig de posar-se «al servei de la reconciliació i de l'harmonia entre els homes i els pobles, profundament convençut que el gran bé de la pau és sobretot un do de Déu». El nom pontifici evoca també sant Benet de Núrsia, patró d'Europa i pare del monacat occidental, que va exercir una gran influència en la difusió del cristianisme a tot el continent, sent per això molt venerat a Alemanya i, en particular, a Baviera, terra natal de Benet XVI. Per al pontífex, sant Benet constitueix «un punt

de referència fonamental per a la unitat d'Europa i un fort reclam a les arrels cristianes irrenunciables de la seva cultura i de la seva civilització

Des del balcó central de la Basílica Vaticana, les primeres paraules de Benet XVI pronunciades a la multitud abans d'impartir la tradicional benedicció *Urbi et Orbi* van ser:

«Estimats germans i germanes: després del gran papa Joan Pau II, els senyors cardenals m'han triat a mi, un simple i humil treballador de la vinya del Senyor. Em consola el fet que el Senyor sap treballar i actuar fins i tot amb instruments insuficients, i sobretot m'encomano a les vostres oracions. En l'alegria del Senyor ressuscitat, confiant en la vostra ajuda contínua, seguim endavant. El Senyor ens ajudarà i Maria, la seva santíssima Mare, estarà al nostre costat. Gràcies!»

Homilia a l'inici del seu pontificat (24 d'abril de 2005):

Cadascú de nosaltres és el fruit d'un pensament de Déu. Cadascú de nosaltres és estimat, cadascú és estimat, cadascú és necessari. No hi ha res més bonic que haver estat tocats, sorpresos, per l'Evangelí, per Crist. Res més bell que conèixer-lo i comunicar als altres l'amistat amb ell.»

Encíclicues del seu Pontificat

Benet XVI va publicar tres encíclicues durant el seu pontificat. La primera, ***Deus caritas est*** (Déu és amor) va ser publicada abans de complir un any com a papa, el 25 de gener de 2006, i està dedicada a l'amor cristià. Està dividida en dues parts: la primera, presenta una reflexió teològica i filosòfica sobre l'amor en les diferents dimensions –eros, philia, àpat– precisant algunes dades essencials de l'amor de Déu per l'home i de la unió intrínseca que aquest amor té amb l'amor humà; la segona se centra en l'exercici concret del manament de l'amor al proïsme.

Defensa que l'amor (*caritas*) és una força extraordinària, capaç de moure les persones al compromís valent i generós per la justícia i la pau. L'amor és abans que res una força que té el seu origen en Déu, que és amor etern i absoluta veritat. El cristià pot expressar la seva opció fonamental dient que «hem cregut en l'amor de Déu» ja que «no es comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per la trobada amb un esdeveniment, amb una persona, que dona un nou horitzó a la vida i, amb això, una orientació decisiva».

«Vull parlar de l'amor, de com Déu ens satisfà, i que nosaltres hem de comunicar als altres (n. 1). Posar la mirada al costat traspassat de Crist ... I, des d'aquesta mirada, el cristià troba l'orientació de viure i d'estimar (n.12). Tota l'activitat de l'Església és una expressió d'un amor que cerca el bé integral de l'ésser humà n.(19). La unió amb Crist és alhora unió amb tots els altres als quals ell s'entrega. No puc tenir Crist només per a mi; únicament li puc pertànyer en unió amb tots els qui són seus o ho seran (n.14). Aleshores aprenc a mirar aquesta altra persona no ja només amb els meus ulls i sentiments, sinó des de la perspectiva de Jesucrist. El seu amic és el meu amic (n. 18). Santa Maria, Mare de Déu... Ensenya'ns a conèixer-lo i estimar-lo, perquè també nosaltres puguem arribar a ser capaços d'un veritable amor i de ser fonts d'aigua viva enmig d'un món assedegat» (n. 42).

La seva segona encíclica ***Spe salvi*** (Salvats en l'esperança), inspirada en la carta de sant Pau als Romans, la va signar el 30 de novembre del 2007. Defensa que amb la salvació s'ha donat als homes l'esperança. Es tracta d'una esperança fiable, que permet afrontar el present encara que sigui fatigós. Per ella els cristians «tenen un futur, saben que la seva vida, en conjunt, no s'acaba en el buit». Després de presentar l'esperança com a virtut, indica quatre llocs per aprendre-

la i exercitar-la: la pregària, el lloc d'esperança, ja que Déu escolta sempre l'home i pot ajudar-lo quan ningú més no pot; l'acció, l'esperança cristiana no és individualista sinó que sempre és esperança per als altres i busca fer del món un lloc més lluminós i humà; el patiment, un lloc d'aprenentatge de l'esperança, ja que és possible «acceptar la tribulació, madura en ella i trobar-hi un sentit mitjançant la unió amb Crist»; i el Judici de Déu, lloc d'esperança, ja que hi ha la resurrecció de la carn, hi ha la justícia, una «revocació» del patiment passat.

«En esperança vam ser salvats, diu sant Pau (Rm 8,24) ... Saber que existeix Aquell que m'acompanya fins i tot en la mort i que “amb la seva vara i el seu bastó m'asserena”, de manera que “no tinc por de res” (cf. Sal 22,4), era la nova “esperança” que brollava a la vida dels creients (n.6) ... Maria, estrella de l'esperança» (n.44).

Finalment, ***Caritas in Veritate*** (Caritat en la veritat) que tracta sobre el desenvolupament humà integral en la caritat i en la veritat, va ser signada el 29 de juny de 2009. Benet XVI recorda que la caritat és «la via mestra de la doctrina social de l'Església», però que per evitar el «risc de ser mal entesa o exclosa de l'ètica viscuda», aquesta sempre ha d'estar unida a la veritat. Per a Benet, un cristianisme de caritat sense veritat fàcilment es podria confondre amb «una reserva de bons sentiments, profitosos per a la convivència social, però marginals». En canvi, la caritat en la veritat «de la qual Jesucrist se n'ha fet testimoni amb la vida terrenal i, sobretot, amb la mort i la resurrecció, és la principal força impulsora de l'autèntic desenvolupament de cada persona i de tota la humanitat».

La va escriure uns quaranta anys després de l'Encíclica *Populorum progressio*, actualitzant el pensament de sant Pau VI en centrar-se en l'“ecologia humana” i emfatitzant que «l'autèntic desenvolupament humà concerneix la persona íntegrament en cada dimensió». (CV, 11)

Benet XVI va entendre que aquestes preguntes socials es basen en preguntes essencialment antropològiques (CV, 75). Es refereixen a la veritat de la persona humana que cal cercar en la veritat dels qui som en Crist, que és la caritat en la veritat i que és «la principal força impulsora del desenvolupament autèntic de cada persona i de tota la humanitat» (CV, 1). Si el desenvolupament s'entén com la “vocació”

de cada persona, ha d'estar inspirat en la caritat de Crist i la consegüent virtut de la gratuïtat de compartir amb els germans els dons rebuts.

«La caritat és el do més gran que Déu ha donat als homes, és la seva promesa i la nostra esperança ... s'ha d'entendre, valorar i practicar la caritat a la llum de la veritat». (n.2)

La Nova Evangelització i l'Any de la Fe

Benet XVI va donar prioritat a la pedagogia de la fe. Va voler que el Catecisme de l'Església catòlica es publicués en versió abreujada perquè fos accessible i tots els batejats es disposin a viure en veritat i en profunditat la seva fe i, alhora, siguin capaços de donar resposta a la seva esperança.

Un petit catecisme titulat "L'essencial per a la vida del cristià" amb el que va obsequiar cardenals, bisbes i monsenyors de la cúria el primer Nadal com a Papa, Benet XVI deixava clar que calia anteposar allò essencial a les normes i proposar un cristianisme com resposta a l'amor de Déu i la trobada personal amb Crist.

«Les grans coses comencen sempre amb el gra petit i els moviments de masses són sempre efimers ... No busquem audiència per a nosaltres mateixos, no volem augmentar el poder i l'extensió de les nostres institucions, sinó que volem servir el bé de les persones i de la humanitat donant espai a Aquell que és la Vida. Aquesta expropiació del jo, oferint-lo a Crist per la salvació dels homes, és la condició fonamental del veritable compromís amb l'Evangeli.» Conferència del cardenal Ratzinger durant el jubileu dels catequistes i professors de Religió. Roma, 10 de desembre del 2000

La publicació de tres llibres sobre Jesús escrits com a Joseph Ratzinger -i no Benet XVI-, la Trobada Mundial de les Famílies a València l'estiu del 2006 i la proclamació de l'Any de la Fe el 2012, evidenciaven aquest mateix interès.

«Serà un moment de gràcia i de compromís per a una conversió a Déu cada cop més plena, per reforçar la nostra fe en Ell i per anunciar-ho amb alegria a l'home del nostre temps». Homilia a la Missa per a la Nova Evangelització, 16 d'octubre del 2011

L'Any de la Fe convocat per redescobrir o descobrir el tresor de la nostra fe es va iniciar l'11 d'octubre de 2012, en el 50è aniversari de

l'obertura del Concili Vaticà II i el 20è aniversari de la publicació del Catecisme de l'Església catòlica. S'obrí amb la proclamació de sant Joan d'Àvila com a Doctor de l'Església Universal a Roma el dia 7 d'octubre, a l'inici del Sínode de Bisbes sobre la Nova Evangelització. Benet XVI va il·lustrar aquest esdeveniment eclesial amb la carta apostòlica *Porta Fidei*:

«L'exigència de redescobrir el camí de la fe per il·luminar de manera cada vegada més clara l'alegria i l'entusiasme renovat de la trobada amb Crist (n.2) ... Ens compromet a cadascú a convertir-nos en un signe viu de la presència de Crist ressuscitat al món» (n.15)

Altres missatges del Papa

Missatge per a la Jornada Mundial de les vocacions, 21 abril 2013:

«Per respondre a aquesta invitació cal deixar de triar per si mateix el propi camí. Seguir-lo significa submergir la pròpia voluntat en la voluntat de Jesús, donar-li veritablement la precedència, posar-lo en primer lloc davant de tot allò que forma part de la nostra vida: la família, la feina, els interessos personals, nosaltres mateixos. Significa lliurar la pròpia vida a ell, viure amb ell en profunda intimitat ... les opcions radicals, per a un servei als altres seguint les petjades de Jesús.» Vaticà, 6 d'octubre del 2012

Missatge per a la Jornada Mundial de la Joventut, a Rio de Janeiro del 23 al 28 de juliol de 2013:

«Deixeu-vos atreure per ell! Viviu aquesta experiència de la trobada amb Crist! Deixeu-vos estimar per ell i sereu els testimonis que el món tant necessita ... Donar a conèixer Crist, que és el do més preciós que podeu donar als altres... Com mostra la gran estàtua de Crist Redemptor a Rio de Janeiro, el seu cor està obert per estimar tothom, sense distinció, i els seus braços estan estesos per abraçar tothom. Sigueu vosaltres el cor i els braços de Jesús» Vaticà, 18 d'octubre de 2012

Benet XVI i Catalunya

Benet XVI va ser un papa important per a Catalunya. El seu pontificat va coincidir amb Lluís Martínez Sistach com a arquebisbe de Barcelona. Es va compaginar la comprensió del fet nacional que Ratzinger com a bavarès tenia amb l'impuls d'un perfil propi de l'Església catalana des de Barcelona i Tarragona amb l'arquebisbe Jaume Pujol. Diverses vegades va pronunciar frases en català. I sempre quedarà el record del Papa que va consagrar la Basílica de Sagrada Família, el 7 de novembre del 2010.

Papa emèrit

Les dificultats de govern de l'Església i la salut van minvar les forces de Benet XVI i el 28 de febrer del 2013 va renunciar a la seva jurisdicció, passant a ser Papa emèrit. En el comiat públic va dir que al llarg dels seus vuit anys de pontificat havia tingut situacions d'alegria i també "moments difícils", però que sempre s'havia sentit guiat i protegit per Déu. Davant de milers de fidels, va assegurar haver renunciat al papat "en plena llibertat" i "per al bé de l'Església":

«Hi han hagut moments en què les aigües estaven molt agitades i el vent era contrari, com en tota la història de l'Església, i el Senyor semblava que estava adormit ... Però sempre he sabut que la barca de l'Església no és meva, no és nostra, sinó seva i no la deixa enfonsar. És Ell qui la condueix, per descomptat, a través dels homes que ha triat ... Aquesta és la certesa que ningú no pot enfosquir i és per això que el meu cor és ple d'agraïment a Déu ... Estimar l'Església significa també tenir la valentia de prendre decisions difícils, tenint sempre present el bé de l'Església i no el de si mateix ... No torno a la vida privada, a una vida de viatges, trobades, conferències... No abandono la creu, continuo amb el Senyor Crucificat, a la seva vida servei al recinte de Sant Pere. Seré simplement un pelegrí que continua el pelegrinatge sobre la Terra i afrontar l'etapa final.»

En fer-se efectiva la seva renúncia es va traslladar a la residència de Castelgandolfo mentre el Conclave escollia el seu successor. Un cop elegit el nou pontífex, Benet XVI es va retirar al Monestir Mater Ecclesiae, al Vaticà. A poca distància de la residència del papa

Francesc, les trobades entre els dos papes han estat habituals i discretes. La seva única sortida ha estat per fer un breu viatge a Alemanya, el 2020, per visitar el seu germà capellà poc abans de morir.

I així, discretament, s'ha anat apagant la vida. Dies abans de morir, i quan ja era manifest el deteriorament de la seva salut, unit a la seva edat avançada, el papa Francesc va demanar «una oració especial» pel Papa emèrit. Benet XVI va morir el 31 de desembre de 2022 a les 9:34 hores a la residència del Monestir Mater Ecclesiae de la Ciutat del Vaticà. Les seves darreres paraules van ser «Senyor, t'estimo!».

La vigília de la solemnitat de Santa Maria, Mare de Déu, el papa Francesc va fer al·lusió a Benet XVI en la seva homília:

«Parlant de la gentilesa, el pensament va espontàniament al estimadíssim Papa emèrit, Benet XVI, que aquest matí ens ha deixat. Amb commoció recordem la seva persona noble i gentil. i sentim tanta gratitud al cor: gratitud a Déu per haver-nos-el donat a l'Església i al món. Gratitude a ell per tot el bé que ha fet; sobretot pel seu testimoni de fe i de pregària, especialment en aquests darrers anys de vida retirada. Només Déu coneix el valor i la força de la intercessió i dels sacrificis oferts en bé de l'Església.»

Testament espiritual

El document redactat pel Papa emèrit el 29 d'agost del 2006 es va publicar després de donar-se a conèixer la notícia de la seva mort:

Quan miro enrere en aquesta última hora de la meua vida, al llarg de les dècades que he recorregut, primer veig per quantes raons he d'estar agraït. Dono gràcies en primer lloc a Déu mateix, donant de tot bon do, que m'ha donat la vida i m'ha guiat en diferents moments de confusió; sempre m'ha aixecat cada vegada que començava a rrelliscar i sempre m'ha tornt a donar la llum del seu rostre. De manera retrospectiva, veig i entenc que fins i tot els trams foscos i cansats d'aquest camí van ser per a la meua salvació i que precisament va ser en els que Ell em va guiar bé.

Dono les gràcies als meus pares, que em van donar la vida en un moment difícil i que, a costa de grans sacrificis, amb el seu amor em van preparar una llar magnífica que, com una llum clara, il·lumina tots els meus dies fins avui. La fe lúcida del meu pare ens va ensenyar a nosaltres fills a creure, i com a signe sempre s'ha mantingut ferma enmig de totes les meves adquisicions científiques; la profunda devoció i la gran bondat de la meua mare són un llegat que mai podré agrair prou. La meua germana m'ha ajudat durant dècades de manera desinteressada i amb afectuosa cura; el meu germà, amb la lucidesa dels seus judicis, la seva vigorosa resolució i serenitat de cor, sempre m'ha obert el camí; sense el seu continuat precedint-me i acompanyant-me no hauria estat capaç de trobar el camí correcte.

Agraeixo sincerament a Déu els molts amics, homes i dones, que Ell sempre ha posat al meu costat; per als col·laboradors en totes les etapes del meu viatge; pels professors i alumnes que Ell m'ha donat. Els hi confio tots agraïts a la seva bondat. I vull donar gràcies al Senyor per la meua bonica pàtria als prerals de Baviera, on sempre he vist resplendir l'esplendor del mateix Creador. Dono les gràcies a la gent de la meua terra perquè sempre hi he pogut tornar a experimentar la bellesa de la fe. Prego perquè la nostra terra segueixi sent terra de fe i, si us plau, estimats compatriotes: no es deixin apartar de la fe. I finalment agraeixo a Déu tota la bellesa que he pogut experimentar en totes les etapes del meu viatge, especialment a Roma i a Itàlia que s'ha convertit en la meua segona pàtria.

A tots els qui he fet mal d'alguna manera, els demano sincerament perdó.

El que he dit abans als meus compatriotes, ara ho dic a tots els de l'Església que m'han estat confiats en el meu servei: manteniu-vos fermes en la fe! No us confongueu! Sovint sembla que la ciència -les ciències naturals d'una

banda, i la recerca històrica (en particular l'exegesi de la Sagrada Escripura) de l'altra- són capaços d'oferir resultats irrefutables en contrast amb la fe catòlica. He viscut les transformacions de les ciències naturals des de temps remots i he pogut comprovar com, al contrari, les aparents certes contra la fe s'han esvaït, demostrant que no són ciència, sinó interpretacions filosòfiques només aparentment emparades en la ciència; així com, a més, és en el diàleg amb les ciències naturals que la fe també ha après a entendre millor el límit de l'abast de les seves afirmacions, i per tant la seva especificitat. Fa seixanta anys que acompanyo el camí de la teologia, sobretot de les ciències bíbliques, i amb la successió de diferents generacions he vist enfonsar-se tesis que semblaven inamovibles, demostrant-se com a simples hipòtesis: la generació liberal (Harnack, Jülicher, etc.), la generació existencialista (Bultmann, etc.), la generació marxista. He vist i segueixo veient com la raonabilitat de la fe ha sorgit i resorgeix d'una confusió d'hipòtesis. Jesucrist és realment el camí, la veritat i la vida, i l'Església, amb totes les seves mancances, és realment el seu cos.

Finalment, demano humilment: preguin per mi, perquè el Senyor, malgrat tots els meus pecats i mancances, m'aculli a l'estada eterna. A tots els qui m'han estat confiats, s'adreça la meva sincera pregària dia rere dia.

Benedicto PP XVI

Funeral i sepultura

El funeral per l'ànima de Benet XVI s'ha celebrat a la plaça de Sant Pere del Vaticà el 5 de gener del 2023, i ha estat presidit pel papa Francesc. En la seva homilia, Francesc ha reflexionat sobre la lectura de l'Evangelí de Sant Lluc 23, 46, aturant-se en particular en una frase de Jesús a la creu: "Pare, a les vostres mans encomano el meu esperit":

«Són les darreres paraules que el Senyor va pronunciar a la creu, el seu darrer sospir capaç de confirmar el que va segellar tota la seva vida: un lliurar-se continuat a les mans del seu Pare. Mans de perdó i de compassió, de curació i de misericòrdia, mans d'unció i benedicció que el van impulsar a lliurar-se també a les mans dels seus germans. És la invitació i el programa de vida que inspira i vol modelar com un terrisser el cor del pastor, fins que hi bateguen els mateixos sentiments de Crist Jesús.»

Continuant amb la seva homilia, el Papa ha descrit les característiques d'un pastor que segueix el Senyor, per mitjà de tres lliuraments:

«Lliurament agraït de servei al Senyor i al seu Poble, que neix per haver acollit un do totalment gratuït: "Tu em pertanys ... tu els pertanys", xiuxiueja el Senyor; "tu estàs sota la protecció de les meves mans, sota la protecció del meu cor. Roman al buit de les meves mans i dona'm les teves". És la condescendència de Déu i la seva proximitat, capaç de posar-

se a les mans fràgils dels seus deixebles per alimentar el seu poble i dir amb Ell: preneu i mengeu, preneu i beveu, això és el meu cos, que s'entrega per vosaltres.

Lliurament orant que es forja i agresola silenciosament entre les cruïlles i contradiccions que el pastor ha d'afrontar i la confiada invitació a pasturar el ramat. Com el Mestre, porta sobre les espatlles el cansament de la intercessió i el desgast de la unció pel seu poble, especialment allà on la bondat està en lluita i els seus germans veuen perillar la seva dignitat.

Lliurament sostingut per la consolació de l'Esperit, que l'espera sempre a la missió: en la recerca apassionada per comunicar la bellesa i l'alegria l'Evangeli en el testimoni fecund d'aquells que, com Maria, romanen de moltes maneres al peu de la creu, en aquesta dolorosa però forta pau que no agredeix ni avassalla.

Francesc ha citat sant Gregori el Gran que a la seva "Regla pastoral" convidava i exhortava un amic a oferir-li companyia espiritual:

«"Enmig de les tempestes de la meua vida, m'encoratja la confiança que tu em sostindràs a la taula de les teves oracions, i que, si el pes de les meves faltes m'abaixa i humilia, tu em deixaràs l'auxili dels teus mèrits per aixecar-me". És la consciència del Pastor que no pot portar només allò que, en realitat, mai no podria suportar sol i, per això, és capaç d'abandonar-se a la pregària i a la cura del poble que li va ser confiat.»

«És el Poble fidel de Déu que, reunit, acompanya i confia la vida de qui en fou el pastor. Com les dones de l'Evangeli al sepulcre, som aquí amb el perfum de la gratitud i l'ungüent de l'esperança per demostrar-li, un cop més, aquest amor que no es perd; volem fer-ho amb la mateixa unció, saviesa, delicadesa i entrega que ell va saber escampar al llarg dels anys. Volem dir junts: "Pare, a les vostres mans encomanem el vostre esperit". Benet, fidel amic de l'Espòs, que el teu goig sigui perfecte en sentir definitivament i per sempre la seva veu.»

Les despulles mortals de Benet XVI descansen en la que va ser la tomba de sant Joan XXIII i de sant Joan Pau II abans de la seva canonització, a la Cripta dels Papes.

